

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА "ДУШАН МАТИЋ"

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ СА
ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЕШТАЈЕМ
ЗА 2020. ГОДИНУ**

Тузла, март, 2021. године

С А Д Р Ж А Ј

I

1. Обављање законом утврђених функција.....	3
2. Услови за извршење програма	4
Простор.....	4
Опрема	4
Библиотечко-информациони стручњаци	5
Финансије	5
3. Библиотечко-информациона грађа	6
4. Прикупљање и стручна обрада библиотечке грађе	7
5. Корисници и коришћење библиотечких услуга	8
Рад Дечјег одељења	8
Рад Одељења за одрасле	8
Рад Читаонице и Интернет читаонице	9
6. Завичајно одељење	9
7. Легат Душана Матића	10
8. Библиотека целина Драгише Пандуровића	10
9. ЕУТЕКА	10
10. Интернет презентација Библиотеке	11
11. Остала питања из рада Библиотеке	11
12. Културно-образовна делатност	11
13. Пројекти у 2018. години	16
14. Издавачка делатност.....	16
15. Сарадња са другим библиотекама, удружењима и установама	17

II

1. Финансијски извештај о раду Библиотеке у 2018. години.....	18
---	----

I

Народна библиотека “ Душан Матић” у Ћуприји ради као самостална установа у области културе. Почетак рада библиотеке у Ћуприји везан је за отварање читалишта по Србији у другој половини XIX века. Прво читалиште у Ћуприји отворено је 29. децембра 1868. године и то представља почетак рада библиотечке делатности на подручју ћупријске општине, а 29. децембар обележава се као Дан библиотеке у Ћуприји.

Решењем Народног одбора општине Ћуприја под бројем 01-8245/7 од 30. маја 1961. године, Библиотека је одређена за Општинску матичну библиотеку за подручје општине Ћуприја, што представља и акт оснивања Библиотеке и почетак рада установе у садашњем облику.

Поред Народне библиотеке “Душан Матић”, која је општинска тј. јавна библиотека на територији општине Ћуприја, у нашем граду има 7 школских библиотека (три у основним и три у средњим школама и у Школи за музичке таленте), и библиотека у Здравственом центру у Ћуприји, библиотека на Високој медицинској школи и библиотека у Казнено-поправном заводу Ћуприја.

1. ОБАВЉАЊЕ ЗАКОНОМ УТВРЂЕНИХ ФУНКЦИЈА

Народна библиотека „Душан Матић“ у Ћуприји је установа културе која своју делатност остварује на основу Закона о библиотечко-информационој делатности, Закона о култури, Закона о културним добрима, Закона о јавним службама, Закона о раду и других законских и подзаконских аката који регулишу библиотечку делатност и радни однос.

Као јавна библиотека ради обављања библиотечко-информационе делатности прикупља, обрађује, штити, чува, представља и даје на коришћење библиотечко-информациону грађу и изворе; води завичајну збирку, учествује у изради заједничких каталога и база података; израђује каталоге, библиографије и друге информационе изворе; води документацију и статистику о библиотечко-информационој грађи, изворима и корисницима, помаже корисницима при избору и коришћењу библиотечко-информационе грађе, информационих инструмената и извора; спроводи културно-образовне програме и издавачку делатност.

Као самостална установа у области културе, ћупријска библиотека је уписана у Регистар библиотека који води матична библиотека у Јагодини за подручје Поморавског округа (регистрациони број 2/96-Р), односно Централни регистар Народне библиотеке Србије (1315801/1).

Народна библиотека "Душан Матић" у Ћуприји припада групи средње развијених библиотека, а према броју становника општине (за подручје од 20.000 до 35.000 становника) сврстава се у трећу категорију библиотека. Самим тим на њен рад примењују се стандарди и нормативи за ову категорију библиотека када се одређује потребан књижни фонд којим она треба да располаже, обнова фонда, број потребних библиотечко-информационих стручњака за обављање делатности библиотеке, организација Библиотеке, рад са корисницима...

У складу са поменутиим законима и прописима, и полазећи од Програма рада за 2018. годину, Библиотека је организовала своје активности на реализацији Програма.

Од важнијих аката који се односе на организацију рада Библиотеке, у 2018. години донет је Правилник о систематизацији послова и радних задатака у Народној библиотеци "Душан Матић" који је усклађен са Уредбом о Каталогу радних места у јавним службама и другим организацијама у јавном сектору објављена у „Службеном гласнику РС“ бр.81/2017 и б/2018 . Библиотека своју делатност остварује кроз следеће организационе јединице:

1. Одељење управе;
2. Одељење за набавку и обраду библиотечке грађе;
3. Одељење за дигитализацију и Одељење серијских публикација;
4. Завичајно одељење и Одељење старе и ретке књиге;
5. Одељење легата;
6. Одељење за рад са одраслим корисницима;
7. Одељење за рад са децом;
8. Читаоница и Интернет читаоница;
9. Одељење општих и помоћних послова.

Својом делатношћу, Библиотека је дала велики допринос на културном и образовном развоју Ћуприје, обезбеђујући услове грађанима за задовољавање њихових културних потреба.

2. УСЛОВИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ПРОГРАМА

Основни услови за обављање библиотечке делатности су: одговарајући простор (зграда), опрема, библиотечко-информациони стручњаци и финансије.

ПРОСТОР (ЗГРАДА)

Библиотека се налази у посебној згради која је 1986. године адаптирана за њене потребе. У то време, имајући у виду тадашњи број публикација (30.000 књига) и корисника, зграда је задовољавала потребе за рад библиотеке. Данас Библиотека има близу 58.000 књига и не располаже довољним простором за рад и смештај књига који би задовољили предвиђене стандарде.

Простор од 180 квадратних метара на граници је минималног за функционисање Библиотеке. Располовиви простор чини само 15% потребног простора по стандардима за народне библиотеке у граду величине Ћуприје.

Позајмно одељење за одрасле кориснике има 75 квадрата и у том простору је највећи део књижног фонда Библиотеке (око 35.000 књига). Читаоница са 16 читалачких места и фондом стручне књиге, референсном збирком, периодиком има само 35 квадратних метара, а исто толико квадрата има и Дечје одељење.

Библиотека има издвојени простор за рад директора Библиотеке од око 10 метара квадратних.

Додатно, проблем недостатка простора Библиотеке оптерећује и његова нефункционалност и неприлагођеност потребама савременог рада као и вишенаменска функција појединих просторија.

Када је у питању зграда Библиотеке, у 2018. години замењен је део старе столарије на објекту. Наиме, замењена су двоја врата (улазна врата у ходнику испред канцеларије директора и у Матићевој соби) и четири прозора (два на Дечјем одељењу и два у Читаоници). Истовремено у канцеларији директора постављен је ламинат уместо иструлелог итисона.

Такође, у прошлој години избетониран је део дворишта Библиотеке (око 70 метара квадратних) и саграђена је Летња читаоница (покривен простор од близу 15 квадратних метара) где ће се током пролећа и лета организовати различита културна дешавања на отвореном.

ОПРЕМА

Библиотека је велики напредак постигла у делу техничке опремљености. Располажемо са 17 рачунара који су умрежени са Интернетом. Пре две године је појачана брзина Интернета и за исти месечни износ добили смо дупло већу брзину Интернета. Свако радно место представља радну станицу, а за кориснике Читаонице предвиђена су 3 рачунара. Захваљујући нашим квалитетно урађеним пројектима за која смо добијали средства из Министарства културе и информисања, претходних година купљена је одговарајућа опрема за потребе штампања бар-код налепница, инвентарних књига и осталих исписа као и за аутоматизовану позајмицу на Дечјем одељењу и на Одељењу за одрасле. Средствима која су добијена за пројекат „Библиотека ++“, у 2014. години купљена су 5 рачунара за потребе реализације овог пројекта. По окончању овог пројекта, рачунари су остали Библиотеци.

У 2017. години од ЕУТЕКЕ смо добили 1 рачунар, компјутерски сто, кнацеларијску столицу и полицу за књиге.

Претходне 2018. године, Министарство културе и информисања одобрило нам је пројекат који је за циљ имао унапређење рада Библиотеке у инвентарисању, обради и коришћењу библиотечке грађе и од тих средстава набавили смо четири рачунара, један лаптоп и један бар-код скенер за инвентарисање књига.

Прошле године Министарство правде финансирало је изградњу и опремање Летње читаонице. Купљено је пет великих баштенских столова, тридесет столица, три сунцобрана и једна баштенска гарнитура.

БИБЛИОТЕЧКО-ИНФОРМАЦИОНИ СТРУЧЊАЦИ

Број библиотечких радника, односно библиотечко-информационих стручњака за обављање послова у народним библиотекама, стандардна је величина коју одређује број становника општине, величина фонда библиотеке, број одељења, број позајмљених публикација, дужина радног времена, специфичност потреба становника одређеног подручја, број библиотечких огранака...

Према основном критеријуму да на 5.000 становника долази један дипломирани библиотекар, односно библиотекар и један виши књижничар, односно књижничар, Библиотека у Ћуприји треба да има 12 стручних радника. Број запослених стручних радника у ћупријској Библиотеци је 9, што је за 3 мање у односу на напред наведене стандарде.

Број радника Библиотек у 2018. години смањен је са 12 на 11 запослених: директор, 9 стручних радника и помоћни радник. Структура радника према образовању је: 4 радника су са високом стручном спремом, 2 са вишом и 5 са средњом стручном спремом.

Свих 9 стручних радника Библиотеке имају положен стручни библиотекарски испит. Такође, у 2018. години и директорка Библиотеке је положила стручни испит и стекла је звање дипломираног библиотекара.

Један радник Библиотеке у 2018. години раскинуо је Уговор о раду, па је број радника у Библиотеци у току прошле године, како је већ наведено, смањен са 12 на 11 запослених.

У протеклом периоду доста је урађено на едукацији библиотечких радника. За рад у систему COBISS оспособљено је 4 библиотечка радника која су стекла лиценцу

каталогизатора, а једна од њих има и лиценцу за рад на COBISS-у 3. У 2018. години два радника похађала су стручне семинаре и предавања у Народној библиотеци Србије у Београду, а сви стручни радници и директор Библиотеке су у новембру 2018. године похађали једнодневни акредитован стручни семинар у Јагодини, а предавачи су били из Народне библиотеке Србије.

У 2018. години, пре него што је јадан радни Библиотеке раскинуо Уговор о раду, усвојен је Правилник о систематизацији послова и радних задатака у Библиотеци. По тренутно важећој Систематизацији укупан број предвиђених радника у Библиотеци износи 12 запослених.

ФИНАНСИЈЕ

Финансијски извештај Народне библиотеке „Душан Матић“ за 2018. годину је саставни део овог Извештаја.

Библиотека је у 2018. години успешно остварила своју друштвену и законску функцију.

3. БИБЛИОТЕЧКО – ИНФОРМАЦИОНА ГРАЂА

Јавне библиотеке могу обављати делатност ако имају књижевна и некњижевна дела за одрасле, младе и децу, референтна дела, приступ базама података, часописе, новине, информације о заједници, изворе за завичајну историју, материјал за учење...

Колекције библиотечке грађе у ћупријској Библиотеци формиране су на нивоу одељења. Фонд Дечјег одељења чини књижевна и некњижевна дела за младе и децу и нешто мало часописа за децу. Одељење одраслих корисника има формирану колекцију књижевне и некњижевне грађе за одрасле и фонд стране књиге. У Читаоници су некњижевна дела за децу, младе и одрасле, референтна дела, приступ базама података, часописи, новине, а на Завичајном књижна и некњижна грађа, серијске публикације, информације о завичају, извори за завичајну историју...

У библиотечком фонду јавне библиотеке потребно је да се налази одређен број примерака монографских публикација у односу на број становника. Народна библиотека "Душан Матић" у Ћуприји по стандардима за трећу категорију библиотека (којој припадамо), треба да има почетни фонд монографских публикација од око 70.000 јединица.

На дан 31.12.2018. године у књижном фонду Библиотеке било је укупно 57.673 књига, што представља око 1,70 књига по глави становника ћупријске општине (а стандард је 2 књиге по глави становника). Другим речима, књижни фонд Библиотеке у Ћуприји чини око 82% потребног фонда.

На крају 2018. године расходовано је, како на Дечјем одељењу тако и на Одељењу за одрасле, укупно 3.465 књига.

Структура књижног фонда Библиотеке на дан 31.12.2018. године од укупно 57.673 књига је следећа:

(0) Речници, енциклопедије, приручници _____ 2.305

(1) Филозофија, психологија, етика и логика _____	1.486
(2) Религије _____	623
(3) Друштвене науке _____	2.653
(5) Природне науке _____	383
(6) Примењене науке, медицина _____	1.065
(7) Уметност, музика, забава _____	1.413
(8) Књижевност, језик, лингвистика _____	44.370
(9) Географија, историја _____	3.375

Из напред наведене структуре књижног фонда види се да Библиотека има 44.370 књига из области белетристике, а од тог броја 11.791 књига су из области стваралаштва за децу, а остатак су књиге из стручних и научнопопуларних области.

Што се тиче дневних новина и часописа, Библиотека редовно купује: Политику, Вечерње новости и Политикин забавник. Такође, од издавача Библиотека добија већи број часописа на поклон. Реч је углавном о часописима из области уметности, књижевности и политике. Од часописа то су: Значење (Добој), Република (Београд), Квартал (Панчево), Свеске (Београд), Траг (Врбас), Шуме (Београд), Астрономија (Нови Сад), Улазнице (Зрењанин), Новине Београдског читалишта (Београд), Железничар (Београд), Панчевачко читалиште (Панчево), Вести (Нови Сад) и други. У 2018. години у Библиотеци је било 273 јединица серијских публикација.

У 2006. години у Библиотеци је оформљено и Одељење за страну књигу. У 2018. години Фонд је бројао 188 монографских публикација. Књиге на страном језику углавном су добијане као поклон од Америчке амбасаде, из Народне библиотеке Србије и од аутора књига и грађана. Ово Одељење физички није издвојено, а књиге су смештене у две издвојене полице, које се налазе на позајмном одељењу за одрасле.

Књижни фонд Библиотеке размештен је по УДК систему (Универзална децимална класификација) и највећим делом је доступан корисницима. Књиге које су у затвореним витринама корисници могу добити на коришћење само од библиотечких радника.

4. ПРИКУПЉАЊЕ И СТРУЧНА ОБРАДА БИБЛИОТЕЧКЕ ГРАЂЕ

Обнову својих фондова Библиотека врши сваке године куповином, разменом, откупом Министарства културе и поклонима. У 2018. години стање у попуни књижног фонда је следеће:

У 2018. години приновљено је 2.423 књига, односно толико књига је обрађено у систему COBISS.

Од приновљених 2.423 књига:

Куповина _____	9
Откуп Министарство културе _____	358
Добијено на поклон _____	1.433
Из старог фонда _____	623

Када се од укупног броја књига које су у прошлој години обрађене у систему COBISS одбију 623 књига које потичу из старог фонда, стваран број нових књига у 2018. је 1.800 јединица монографских публикација.

Од приновљених 2.423 књига, на Одељењу за одрасле књижни фонд се увећао за 1.455 књига, на Дечјем одељењу за 288 и на Завичајном одељењу за 327 књига, док је из Легата Душана Матића у COBISS унето 353 књига. У односу на предвиђене стандарде, књижни фонд Библиотеке у 2018. години увећао се за око 90% од потребног броја.

Обрада књига ради се у сагласности са Правилником о евиденцији библиотечке грађе и са Упутством за обраду и стандардизовани библиографски опис.

Обрада књижног фонда ради се континуирано и динамичком која обезбеђује да нове књиге благовремено стигну до корисника. Обрада библиотечке грађе аутоматизована је коришћењем програмског пакета COBISS, а паралелно се врши и унос заосталог старог фонда Библиотеке. Библиотека је престала да води лисни каталог монографских публикација.

Народна библиотека „Душан Матић“ је укључена у систем узајамне каталогизације у Србији и корисник је програмске опреме COBISS од децембра 2008. године када је започела унос библиографских записа у локалну базу података.

Данас два библиотечка радника активно раде на електронској обради библиотечке грађе, једна има лиценцу каталогизатора у COBISS 3, а друга ће ову лиценцу добити у току ове године.

У локалну базу података унето је преко 31.000 записа, што чини око 99% фонда Библиотеке. У електронску базу пренет је целокупан фонд Дечјег одељења, док је остало необрађено мали број књига из старог фонда са Одељења за одрасле и Одељења стручног и научног фонда.

Библиотека је дуго година располагала са два приступа систему, а од 2018. године имамо четири приступа систему COBISS. Овим је омогућен истовремени рад каталогизатора на стручној обради библиотечке грађе и позајмица књига и рад са корисницима. Техничка опрема коју Библиотека поседује задовољава потребе коришћења ова четири приступа.

Коришћењем COBISS софтвера Библиотека штампа бар-код налепнице, сигнатуру књига као и инвентарске листе приновљених књига, ради статистику фонда позајмице.

Аутоматизацијом библиотечког пословања постиже се бржа и ефикаснија комплетна стручна обрада и коришћење библиотечке грађе. Због тога се пословима електронске обраде даје приоритет сагласно њиховом значају.

Набавком потребне техничке опреме још пре четири године почела је и аутоматизација позајмице на Дечјем одељењу и на Одељењу за одрасле.

5. КОРИСНИЦИ И КОРИШЋЕЊЕ БИБЛИОТЕЧКИХ УСЛУГА

Народна библиотека "Душан Матић" је у 2018. години обављала рад са корисницима услуга преко позајмних одељења (Одељење за одрасле и Дечје одељење) и Читаонице и Интернет читаонице где читаоцима стоје на располагању периодика и стручне књиге које се не могу износити из Библиотеке, као и рачунари за коришћење Интернета.

У Библиотеци је у 2018. години укупно издато на читање 22.392 књиге, и то на 1.606 чланова Библиотеке, што значи да је сваки члан прочитао близу 14 књига годишње.

Структура чланова Библиотеке је:

Предшколска деца.....	76
Ученици основних школа.....	480
Ученици средњих школа.....	176
Студенти.....	83
Незапослени.....	49

Запослени.....	207
Домаћице.....	5
Пензионери.....	411
Породична.....	119

Од децембра 2014. год. куповином 5 компјутера из Пројекта "Библиотека ++" оформљена је и Интернет читаоница. Број посета Интернет читаонице у 2018. години је 1.774 корисника.

РАД ДЕЧЈЕГ ОДЕЉЕЊА

Дечје одељење својим радом обухвата децу предшколског узраста (76 деце) и ученике основних школа (480 ђака). У 2018. години ово Одељење је имало 556 уписана члана, плус 119 корисника породичне чланарине која подразумева и коришћење књижног фонда са Дечјег одељења.

У циљу популарисања књига код најмлађе генерације и стварања потребе за читањем, Библиотека је и у току прошле године наставила са бесплатним уписом ученика првог разреда и предшколске деце.

Претходне године на овом Одељењу позајмљено је укупно 5.468 књига из домаће и стране књижевности за децу, а највише књига из школске лектире. У просеку је сваки члан Дечјег одељења прочитао око 10 књига годишње.

Дечје одељење нема посебну читаоницу већ користи Читаоницу за одрасле. Од периодике деци на располагању стоји недељник "Политикин забавник" који Библиотека редовно купује.

Корисницима на овом Одељењу пружено је укупно око 14.000 разних библиотечких и библиографских услуга и информација.

РАД ОДЕЉЕЊА ЗА ОДРАСЛЕ

Структура чланова на Одељењу за Одрасле је веома хетерогена по образовању, занимању и старости. На овом одељењу у 2018. години било је укупно 1.050 корисника. Од овог броја највише је ученика средњих школа, студената и пензионера.

У току 2018. године на овом Одељењу корисницима је издато 16.824 књига на читање и пружено је преко 30.000 библиотечких и библиографских информација. Сваки члан на Одељењу за одрасле прочитао је око 16 књига годишње.

Најчитаније књиге су из домаће и стране белетристике, а ученици највише користе лектуру за средњу школу.

Поред ових послова, при Одељењу за одрасле ради Читаоница у којој су смештене књиге из стручне и научне области. Ту се налазе и књиге које се користе само у Читаоници и не могу се износити изван Библиотеке.

Појединим категоријама становништва Библиотека је омогућила и неке погодности. У 2018. години наставили смо са бесплатним уписом грађана старијих од 65 година и добровољних даваоца крви, а од пре три године увели смо још једну новину у раду: свим инвалидима и тешко болесним члановима Библиотеке, радници наше установе доносе књиге на кућни праг.

РАД ЧИТАОНИЦЕ И ИНТЕРНЕТ ЧИТАОНИЦЕ

Читаоница је смештена у посебној просторији и има 16 радних места. У 2018. години било је укупно 6.283 корисника Читаонице. Корисницима Читаонице је омогућено свакодневно коришћење дневне штампе (Политика, Вечерње новости) и друге периодике. Такође, овде се користе и књиге које се не износе из Библиотеке: научне и стручне књиге, приручници и речници. Због тога Читаоницу користи и већи број ученика и студената за припрему испита, семинарских радова и слично.

Читаоци су у току прошле године прочитали укупно 6.316 јединица периодике.

Читаоницу у Народној библиотеци "Душан Матић" у 2018. год. користило је 438 корисника.

Интернет читаоницу користе углавном ученици и студенти, а у 2018. години било је 1.574 корисника Интернета.

6. ЗАВИЧАЈНО ОДЕЉЕЊЕ

Завичајне збирке чувају аутентичну културу завичаја. Оне имају, пре свега, социокултуролошки, али и историјски, антрополошки и етнолошки значај. Завичајни фондови су и споне са будућношћу, стога смо дужни да их негујемо и чувамо.

Првенствено се сакупљају дела локалног карактера, чија се садржина односи на одређену територију, дела аутора која су ту живела или су ту рођени, сва издања која су објављена у том месту.

Завичајна збирка је издвојена из целокупног фонда, а књиге се не користе изван Библиотеке. Завичајну збирку чине све публикације које се тичу људи на територији где се налази библиотека (монографске и серијске публикације, плакати, разгледнице, проспекти и друга некњижна грађа).

Завичајно одељење Библиотеке у Ћуприји основано је 2004. године и садржи 1.194 библиографских јединица: 679 монографских публикација, 62 примерака серијских публикација и 453 примерака завичајне некњижне грађе (фотографије, плакати, позивнице, разгледнице...).

У оквиру Завичајног одељења смештен је и фонд старе и ретке књиге који броји 316 монографских публикација.

7.ЛЕГАТ ДУШАНА МАТИЋА

Легат књижевника и академика Душана Матића је значајан део наше културне баштине. Министарство културе и информисања Владе РС ставило је 24. марта 2014. године Легат на Листу старе и ретке библиотечке грађе од великог значаја.

Урађен је попис целокупног инвентара, меморијалних експоната Спомен собе Душана Матића и у фази је каталожка обрада у систему COBISS (до сада је електронски обрађено 645 монографских публикација) . Пронађена је накнадно некњижна грађа из Легата Душана Матића и обавештена су надлежна одељења при Народној библиотеци Србије. Укупно је пронађено 1.462 јединице некњижне грађе.

Урађена је дигитализација Матићевих плакета, награда, фотографија, диплома, медаља

и пропагандног материјала коришћеног на манифестацији Матићеви дани.

У 2018. години посебну пажњу посветили смо заштити и презентацији Легата.

Број посета Легату у 2018. години је 1.749 грађана, ученика и књижевника из целе Србије. Посета грађана Легату расте из године у годину.

У 2016. години Легат Душана Матића постао је богатији за 70 цртежа под називом "Поеме у боји", а 2017. године за вредну слику Хуана Мирона коју је Матић добио на поклон од овог познатог сликара надреалисте. Ове цртеже и слику добили смо од Дејана Богдановића, блиског рођака Душана Матића.

У 2018. години дигитализовани су Матићеви цртежи "Поеме у боји".

8. БИБЛИОТЕКА ЦЕЛИНА ГЕНЕРАЛА ДРАГИШЕ ПАНДУРОВИЋА

Драгиша Пандуровић, српски генерал између два светска рата, рођен је у Сењу.

Током 2009. године преузета је библиотека целина од доктора Милоша Немањића, социолога културе који је после смрти Оливере Пандуровић испунио одлуку донету тестаментом да породичну библиотеку остави Библиотеци у Ћуприји. Библиотека садржи 460 књига, затим оригиналну крштеницу и умрлицу генерала Драгише Пандуровића, исечке из новина, писма и цртеже. Издвојена целина се налази у Народној библиотеци "Душан Матић" и доступна је грађанима.

9. ЕУТЕКА

ЕУТЕКА је мрежа 48 јавних библиотека широм Србије који својим посетиоцима нуде публикације и информације о Европској унији. Ову иницијативу су заједно иницирали Делегација Европске уније у Србији, Министарство културе и информисања и Народна библиотека Србије. Овом партнерству се потом прикључила и Канцеларија за европске интеграције Владе Републике Србије.

Библиотека у Ћуприји учествовала је у пројекту "ЕУТЕКА - ЕУ у вашој библиотеци" и постали смо део ЕУТЕКИНЕ мреже. У 2017. години добили смо компјутерски сто, столицу, рачунар, полицу за књиге и публикације о Европској унији.

Након тога у Народној библиотеци формиран је ЕУ кутак који ће грађанима пружити могућност да се информишу о свему што их занима о Европској унији, као и садржаје који ће грађанима приближити Европу и Европску унију.

У 2018. години у Библиотеци су професори географије и историје из ОШ "Вук Караџић" одржали предавање о Европи и Европској унији, а на Дан Европе одржана је акција "Библиотека отворених врата" на којој су грађани могли да се упознају са многим детаљима о животу у државама из Европске уније.

10. ИНТЕРНЕТ ПРЕЗЕНТАЦИЈА БИБЛИОТЕКЕ

У намери да популаришемо библиотеку, књиге и читање, Библиотека на најбољи могући начин користи Интернет и друштвене мреже. Библиотека је у 2016. години формирала нови сајт коме се може приступити на адреси cubib.rs. Наша установа на Фејсбук профил има 2 активне фејсбук странице ("Народна библиотека "Душан Матић" и "Гласоноша").

Број сесија на сајту <http://cubib.rs/> 2.85, корисници 2.157, прикази страница 7..274. Фејсбук страница Библиотеке има преко 4.000 пратилаца.

11. ОСТАЛА ПИТАЊА ИЗ РАДА БИБЛИОТЕКЕ

Послове књиговодства и платног промета за потребе Библиотеке у 2018. години обављало је Одељење за финансије СО Туприја.

И претходне године рађено је на враћању књига које се налазе код читалаца дуже од предвиђеног периода. Овакве редовне акције дају добре резултате јер више десетина књига поново постаје доступно нашим корисницима.

У складу са законом, Библиотека је одредила особу која је задужена за противпожану заштиту. Шестомесечна предавања и практичне вежбе завршене су у мају, а полазница предавања у јуну 2018. успешно је положила испит и стекла звање референта противпожарне заштите.

12. КУЛТУРНО – ОБРАЗОВНА ДЕЛАТНОСТ

За разлику од традиционалне библиотеке, која само скупља, чува и позајљује књиге, савремена библиотека мора активно да учествује у социјализацији читалаца и корисника, да промовише праве вредности у култури и друштву уопште. У том циљу, Библиотека је развила богату, разноврсну и квалитетну културно-образовну активност.

У 2019. години Библиотека је организовала следећа културна дешавања, приредбе и манифестације:

Ј А Н У А Р

- 03 - 14. 01. "НОВОГОДИШЊЕ ДРВО ЖЕЉА" - На Дечјем одељењу Библиотеке деца предшколског узраста и ученици нижих разреда основних школа износили су своје жеље које би волели да им се остваре у 2019. години;
- 10. 01. На основу статистичких података, проглашена је најчитанија књига у нашој Библиотеци у прошлој години. То је књига Драгослава Михаиловића "Гори Морава;
- 22. 01. Одржано је поетско вече Милке Ижогин и Борислава Боре Благојевића, чланова Књижевног клуба "Душан Матић". Представљен је њихов богати књижевни рад, као и промоција њихових нових књига поезије: "Очисти зенице" (Милка Ижогин) и "Да стихом цртам твоје лице" (Бора Благојевић);
- 24. 01. У причаоници о старим занатима, као важном делу наше културне баштине, деци је о свом занату говорио млади обућар Лука Цветковић;
- 26. 01. У оквиру обележавања Светог Саве, у Библиотеци је постављена изложба библиотечке грађе посвећене првом српском просветитељу и архиепископу Српске

православне цркве;

- 29. 01. Поводом обележсвања дана рођења Бранка Миљковића, у Библиотеци је постављена изложба књига једног од најзначајнијих српских песника XX века.

30. 01. Одржана је промоција прве књиге песама "Разгрљен круг" Кристине Павловић Рајић, песникиње из Београда;

Ф Е Б Р У А Р

- 01 - 14. 02. За време зимског школског распуста у Библиотеци су се за ученике основних и средњих школа свакодневно одржавале следеће креативне радионице:

* "Читајмо лектуру заједно";

* "Калиграфија и лепо писање";

* Радионица програмирања и роботике "Библиотека ++"

* "Изражајно читање";

- 21. 02. Међународни дан матерњег језика у Библиотеци је обележен изложбом библиотечко-информационе грађе о дијалектима у српском језику.

Предавање на ову тему требало је да одржи проф. др Софија Милорадовић из Београда, али због болести професорке, предавањ4 је померено за други термин;

- 27. 02. Одржана је креативна ликовно-литерсрна радионица "Илустрација омиљеног српскиг дечјег романа", а поводом обележавања Националног дана књиге. Илустрацију су радила деца из ОШ "Вук Караџић";

- 27. 02. У оквиру обележавања Националног дана књиге, у Библиотеци је одржано дружење са нашим најстаријим члановима и пријатељима Библиотеке. Разговарало се о култури читања и потреби популарисања књига домаћих аутора;

- 28. 02. Стари занати су важан део наше културне баштине. Дњци је у причаоници о свом зансту говорио Стефан Антић, кујунџија и златар из Ћуприје;

М А Р Т

- 07. 03. Посета Библиотеци деце из дечјег вртића "Бамби". Уз помоћ сликовница и видео филма, са децом је вођен занимљив разговор на тему "Свет људског тела";

- 07. 03. Гост Библиотеке био је Влада Арсић, књижевник и новинар из Београда, чије су књиге у врху читаности у цвим библиотекама у Србији;

- 07. 03. Одржана је промоција збирке песама "Ранчор" Милоша Макере Хартофилакса, песника из Параћина;

- 08. 03. Поводом Међународног дана дечје књиге, Библиотека је за ученике нижих разреда основних школа расписала Конкурс за избор најбољег стиха или поруке на тему "другарство". Конкурс је отворен до 30. марта;

- 15. 03. У оквиру Фестивала науке, образовања и уметности, свој штанд имала је и Библиотека. Са ученицима ћупријских основних школа разговарала је Гордана Малетић, једна од најпопуларнијих савремених писаца за децу и младе;

- 15. 03. На Фестивалу науке, образовања и уметности, одржаном у хали спортова "Ада", Библиотека је представила креативну радионуци програмирања и роботике "Библиотека ++";

- 21. 03. Поводом Светског дана поезије, одржано је поетско вече на к9јем су своје стихове казивали чланови Књижевног клуба "Мирко Баћевић" из Параћина;

- 28. 03. У оквиру причаонице о старим занатима, ученицима основних школа у Ћуприји о свом занату говорио је Јован Милосављевић, препаратор животиња;

- 29. 03. Нашу Библиотеку и Легат Душана Матића посетио је Михајло Пауновић Паун, скулптор који је цео радни век провео као рестауратор у Народном музеју у Београду;

- 29. 03. Постављена је изложба књига песама Добрице Ерића (22. август 1936 - 29. март

2019), који нас је данас напустио и иза себе оставио импресивно књижевно дело;
- 30. 03. Библиотеку је орглнизовано посетила група туриста и старијих грађана из Београда. Упознали су се са радом Библиотеке и разгледали су Спомен собу Душана Матића;

А П Р И Л

- 01. 04. Поводом обележавања Светског дана дечје књиге, у Библиотеци је постављена изложба сликовница и књига за децу;
- 02. 04. Светски дан дечје књиге обележен је дружењем Миомира Лакићевића, песника за децу из Јагодине са ученицима ћупријских основних школа. Поред читања своје поезије, гост је одговарао и на велики број питања која су му деца постављала;
- 02. 04. Уручене су награде најуспешнијим учесницима Конкурса за избор најбољег стиха или поруке на тему "другарство". Награђени ученици су читали своје радове;
- 11. 04. У организацији Библиотеке, одржано је Општинско такмичење у рецитовању за ученике осн9вних и средњих школа;
- 22. 04. Отворена је изложба новина и часописа који су излазили у Србији и Југославији у другој половини XX века. Назив ове јединствене изложбе био је "Прелиставање времена"; Поводом Међународног дана књиге и ауторских права, одржана је манифестација БИБЛИОТЕКА НОЋУ - ЋУПРИЈА БУДНА УЗ КЊИГУ.

П р о г р а м

- 23. 04. У Фонду ПИО је за ученике виших разреда основних школа и за ученике средњих школа одржано предавање на тему "Дијалекти у српском језику". Предавање је одржала проф. др Софија Милорадовић из Београда;
- 23. 04. Одржана је причаоница о старим занатима. Присутнима је о свом занату говорио бојација Небојша Милановић;
- 23. 04. Представљена је књига песама "Знам да ме чујеш, ма где год био" Снежане Петровић, песникиње која живи и ради у Швајцарскј. Стихове је казивала сама ауторка;
- 23. 04. Одржано је поетско вече под називом "Говор душе". Своје стихове су казивали чланови Књижевног клуба "Душан Матић" из Ћуприје и њихови гости из других градова Поморавскогг округа;
- 23. 04. Наступ рецитатора који су победили на Општинском такмичењу ученика основних и средњих школа, а у оквиру припрема за њихово учешће на Регионалном тљкмичењу рецитатора;
- 23. 04. Музичко-поетско вече под називом "И чу се песма". Учествовао је велики број младих музичарс, певача и глумаца;

М А Ј

- 08. 05. Промовисана је књига песама "Поглед твој је поглед мој..." Иване Лекић, песникиње из Параћина. Своје стихове казивала је сама ауторка. Истовремено, одржана је и изложба слика Боре Лекића, академског сликара из Параћина;
- 13. 05. У сарадњи са Народном библиотеком "Радислав Никчевић" из Јагодине, у Библиотеци је одржана креативна радионица и промовисан је пројекат "Дигитални грађанин". Радионици су присуствовали ученици ћупријске гимназије, који су се упознали са основама програмирања;
- 16. 05. У оквиру кампање "ЕУ за тебе", Дана Европе и "EU green week", Библиотека је у сарадњи са ОШ "Вук Караџић", ОШ "Ђура Јакшић" и дечјим вртићем "Бајка", као и удружењем "Небеско срце" организовала креативну радионицу под називом "Данас мисли на сутра". Деца су уз помоћ популарних видео филмова и занимљивих прича упозната са важношћу заштите животне средине;

- 16. 05. Одржана је креативна радионица "На свој начин различити, а ипак исти". Деца са посебним потребама учествовала су у еколошкој акцији сађења цвећа у дворишту Библиотеке;
- 22. 05. У Библиотеци је одржана музичка радионица. Са својом учитељицом музике, уз музичку пратњу, деца из вртића "Бајка" певала су популарне дечје песме;
- 28. 05. Уз богат музичко-поетски програм, свечано је отворена Летња читаоница у дворишту Библиотеке. Одржан је и концерт ученика и професора Одељења за соло певање и Одељења дувачких инструмената Музичке школе "Душан Сковран";
- 29. 05. Покренута је акција "Читај и дозволи другима да читају". То је континуирана акција где грађани између себе размењују своје књиге које су прочитали;

Ј У Н

- 05. 06. Обележен је Светски дан заштите животне средине. Гости Библиотеке били су ученици ОШ "Ђура Јакшић". Одржана је креативна радионица под називом "Вежбајмо четири Р (редукуј, радо поново употреби, рециклирај и размисли)". Ученици су кроз причу и видео филмова упознати са важношћу очувања здраве животне средине;
- 10. 06. Расписан је Конкурс за доделу књижевне награде "Матићев шал" за најбољу првообјављену књигу песама која је изашла из штампе између 1. септембра 2018. и 31. августа 2019. године;
- 10. 06. Гости Библиотеке били су ученици првог разреда ОШ "13. октобар". Деца су се упознала са радом Дечјег одељења и разгледали су књиге из различитих области стваралаштва за децу;
- 17. 06. Библиотеку су посетила деца из вртића "Бамби" и том приликом поклонили су нашој установи своје ликовне радове;
- 21. 06. Одржана је промоција књиге песама "Љубав је птица у лету" Александре Соколовић, песникиње и чланице Књижевног клуба "Душан Матић" из Ћуприје;
- 21. 06. Библиотека је добила признање за издавачку делатност. Министарство културе и информисања ставило је нашу књигу "Путопис од Ћуприје до Скадра" Борислава Д. Целатовића на листу за откуп Министарства;
- 22. 06. Библиотека је учествовала на манифестацији "Морава моје море". Код најмлађих суграђана промовисали смо читање и дружење са књигом;
- 27. 06. У оквиру обележавања Видовдана, у Летњој читаоници Библиотеке одржана је промоција Видовданског зборника "Ране песмом видане" Српског књижевног друштва "Завет Видовдану" из Београда. О зборнику су говорили Маријана Трквић, председник друштва и Милорад Шаровић, потпредседник Српског књижевног друштва "Завет Видовдану";

Ј У Л - А В Г У С Т

Током летњег распуста за ученике ћупријских основних и средњих школа у Библиотеци су сваодневно одржаване креативне радионице под заједничким називом "Летовање у Библиотеци". Полазницима су на располагању биле следеће радионице:

* Читајмо лектуру заједно

*

радионица програмирања и роботике Библиотека ++

*

Изражајно читање

* Лепо писање и калиграфија

Ј У Л

- 03. 07. У Летњој читаоници Библиотеке одржана је промоција књиге "Успавајме нежно" Мирославе Радојевић. Поред ауторке, о књизи су говорили Татјана Јанковић, филолог и калиграф из Београда и Карло Астрахан из Народне библиотеке "Милутин Бојић" из Београда;
- 09. 07. У Библиотеци је постављена изложба књига намењених деци и тинејџерима;
- 10. 07. Одржано је књижевно вече - омаж посвећено Богомиру Михајловићу и Бориславу Д. Целатовићу, који су живели и стварали у Ћуприји;
- 10. 07. Поводом обележљавања Дана науке у Србији, постављена је изложба библиотечко-информљационе грађе поњвећена појединим научним областима: физика, електротехника и хемија;
- 17. 07. Оцтжсна је креативна радионица украшавања предмета у декупаж гехници;

А В Г У С Т

- 01. 08. Представљена је књига песама "Додир лептира" Гордане Марковић, песникиње из Ћуприје;
- 15. 08. Промоција двојезичне (на српском и немачком) књиге љубавних песама "У кошуљи носим месец" Борислава Боре Благојевића, члана Књижевног клуба "Душан Матић";
- 22. 08. У Библиотеци је представљена књига о најпознатијим српским витезовима и хајдучима "Од мача до кубуре". О књизи су говорили гости из Ниша: аутори романа Милош Петковић и Младен Ђорђевић и рецензент Александар Шљивић;
- 28. 08. Свечана додела диплома полазницима који су током лета похађали креативне радионице у Библиотеци;

С Е П Т Е М Б А Р

- **02 - 07. 09. Поводом почетка нове школске године, одржана је манифестација "Библиотека отворених врата". Сви ученици основних и средњих шкила имали су могућност уписа у Библиотеку са попустом од 50% у односу на редовну чланарину, док су ученици првог разреда имали право на бес платан упис;**

38. МАТИЋЕВИ ДАНИ (9 - 13. септембар 2019)

П р о г р а м

- 09. 09. **Свечано отварање 38. Матићевих дана.**
Манифестацију је отворио Ласло Блашковић, управник Народне библиотеке Србије и један од првих добитника "Матићевог шала".
Значај и утицај престижне књижевне награде "Матићев шал" на даље поетско стваралаштво некадашњих лауреата ове награде.
Учествовали су:
Слађан Милошевић (Врање),
Младен Шљивовић (Зајечар),
Слађана Бушић (Крагујевац)
Марија Миладиновић (Ћуприја).
У музичком делу програма свирали су гудачки квинтет Школе за музичке таленте у Ћуприји.
- 09. 09. **Предавање на тему „Надреализам у Србији“** одржао је др Предраг Тодоровић, виши научни сарадник Института за књижевност и уметност у Београду.

- 09. 09. Одржано је поетско вече - надреализам на делу:
"Мој професор и ја"
Учествовали су песници глумци:
Немања Драгаш, Слађана Бушић и проф. Миодраг Новаковић, драматург - ученик Душана Матића

- 10. 09. **"Душан Матић школама у походе - у славу поезије и Душана Матића"**.
Посета ћупријским основним школама. Гост: Раде Јовановић, дечји песник из Крушевца.
Одржана је едукативна радионица **"Како се пишу песме"** за ученике нижих разреда основних школа, а за старије ученике одржан је квиз **"Шта знаш о Душану Матићу"**.

- 10. 09. Одржано је **Музичко-поетско вече са Небојшом Миловановићем**.
Учесници су били:
Небојша Миловановић, глумац
Станислав Стојановић, бубњеви
Небојша Живковић, гитара
Јована Бјековић, техничко лице

- 11. 09. Одржано је предавање намењено старијој популацији
"Легат Душана Матића - наше културно благо". Предавање је одржао Александар Ранчић, дипл. библиотекар.
- 11. 09. У Музеју "Хореум Марги - Равно" **отварена је изложба уметничких дела насталих по мотивима из стваралаштва Душана Матића која су приспела на Конкурс "Матићу у част"**.
Проглашен је најбољи уметничко дело приспелог на Конкурс.
У музичком делу програма учествовали с ученици ШОМО "Душан Сковран".

- 12. 09. Одржано је предавање за младе на тему **"Матић и млади"**. Предавање је одржао Александар Ранчић, дипл. библиотекар.
- 12. 09. **Поетско вече "Теку реке"**.
Учествовали су чланови Књижевног клуба "Душан Матић" у Ћуприји и песници из других градова Србије.

- 12. 09. У Галерија Установе културе ("Синђелић") одржан је **концерт класичне гитаре. Солиста је био Милош Вуковић**, студент Факултета уметности у Нишу.

- 13. 09. У Библиотеци је одржан **Округли сто - научни скуп о животу и стваралаштву Душана Матића. Тема: "Душан Матић данас"**.
Учествовали су:
- Гојко Божовић (Београд), власник издавачке куће "Архипелаг", есејиста, песник и један од првих добитника књижевне награде "Матићев шал";
- проф. др Предраг Јашовић (Параћин), професор књижевности на државном универзитету у Новом Пазару;
- Немања Вељовић Суброса (Београд), студент Филолошког факултета у Београду, књижевни критичар;
- Зоран Богнар (Београд), песник, есејиста и један од првих добитника "Матићевог шала".

- 13. 09. **Додела књижевне награде "Матићев шал" за 2019. годину.**

Казивање стихова Александре Батинић из Азање, награђене песникиње.

У музичком делу програма учествовали су ученици Школе за музичке таленте у Ћуприји.

- 09 -13. 09. **За време трајања 38. Матићевих дана** део Легата Душана Матића био је изложен у галерији Установе културе ("Синђелић"). Назив ове изложбе био је "Прошлост дуго траје".

13. ПРОЈЕКТИ У 2018. ГОДИНИ

У 2018. години Народна библиотека "Душан Матић" је код Министарства културе и информисања, али и код дргих Министарстава и институција аплицирала са неколико пројеката:

1. "37. Матићеве дани" - пројекат из области савременог стваралаштва - манифестације и награде који је одобрило Министарство културе и информисања. Додељен износ: 150.000 динара;

2. "Вечито млади" (изградња и опремање Летње читаонице и одржавање креативних радионица за старије грађае) - пројекат је одобрило Министарство правде у оквиру конкурса за доделу средстава прикупљених по основу одлагања кривичног гоњења. Додељена средства: 512.700 динара;

3. "Унапређење рада библиотеке у инвентарисању, обради и коришћењу библиотечко-информационе грађе" - пројекат из области културног наслеђа - библиотечко-информациона делатност који је одобрило Министарство културе и информисања. Додељена средства: 533.000 динара;

4. Са нашом књигом "Матићева огледала" аплицирали смо код Министарства културе и информисања на Конкурс за откуп публикација за библиотеке. Нашу књигу откупило је већи број библиотека из целе Србије. Добијена средства: 21.600 динара.

Да би обезбедила квалитет услуга и конкурентност у богатој културно-образовној понуди, као и да би наставили тренд модернизације основне библиотечко-информационе делатности, Библиотека је данас принуђена да се не ослања само на средства која добија из буџета Општине и од сопствених прихода, већ је неопходно да своје напоре усмери ка добијању средстава из велике понуде грантова. Библиотека у Ћуприји у последњих десет година реализовала је око 25 пројеката за које је добила средства.

14. ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

У 2018. години, поводом обележавања 100 година од завршетка Првог светског рата, Народна библиотека „Душан Матић“ објавила је књигу "Путопис од Ћуприје до Скадра" Борислава Д. Целатовића, трговца из Ћуприје." Путопис" је настао 1915. године и говори о судбини и страдању обичног "малог" човека у Великом рату.

Библиотека је у 2018. години обележила велики јубилеј - 150 година од оснивања првог читалишта у Ћуприји. Тим поводом, објавили смо Билтен, број четири ("Век и по Библиотеке у Ћуприји").

О високом квалитету књига које су резултат издавачке делатности Народне библиотеке "Душан Матић" најбоље говори податак да је Министарство културе и информисања у 2018. години уврстило нашу књигу "Матићева огледала" (Зборник научних радова и есеја са Округлог стола 35. Матићевих дана) ставило на листу публикација које су предложене за откуп библиотекама из целе Србије.

15. САРАДЊА СА ДРУГИМ БИБЛИОТЕКАМА, УДРУЖЕЊИМА И УСТАНОВАМА

Библиотека има добру и сталну сарадњу са свим библиотекама на подручју Поморавског округа, а посебно са Народном библиотеком "Радислав Никчевић" из Јагодине, која је матична библиотека за Поморавски округ. На подручју општине, Библиотека остварује добру сарадњу и са другим установама културе: Установа културе Ћуприја, Музеј "Хореум Марги - Равно", ПУ "Дечја радост" чија деца редовно и организовано посећују нашу установу у циљу упознавања са радом Библиотеке и приближавања књиге деци. Такође, имамо добру сарадњу са Туристичком организацијом "Ћуприја", основним и средњим школама, Високом медицинском школом, Школом за основно музичко образовање „Душан Сковран“, Школом за музичке таленте, Домом за ученике средњих школа „Срећно“, КУД „Железничар“, КУД „Раваница“, КПЗ "Ћуприја", Фондом ПИО, "Удружењем младих Ћуприја", Центром за социјални рад, Зубном ординацијом Дома здравља и Еколошким покретом.

Посебно треба поменути сарадњу Библиотеке и Књижевног клуба "Душан Матић". Чланови овог Клуба активно учествују на многим културним дешавањима које Библиотека организује.

Библиотека посебну пажњу поклања деци са посебним потребама и чини велике напоре да их укључи у културни живот заједнице. Из тих разлога успоставили смо добру сарадњу са одељењем ученика са сметњама у развоју ОШ "Вук Караџић" и са два удружења родитеља деце са посебним потребама: "Небеско срце" из Ћуприје и "Плава шкољка" из Београда.

Једна од осетљивијих категорија становништва су и наши најстарији суграђани. У намери да их активно укључимо у друштвени и културни живот града, успоставили смо изузетно успешну сарадњу са Удружењем пензионера Ћуприја и удружењем жена "Наше златно доба".

На крају, али не и као најмање важно, треба поменути успешну сарадњу Библиотеке са црквом Светог Ђорђа у Ћуприји.

* * *

Библиотека радним даном ради од 07.30 до 19.00 часова, а суботом од 08.00 до 13.00 часова.

Оцењујући рад Народне библиотеке "Душан Матић" у Ћуприји у 2018. години, може се рећи да је Библиотека, успешно остварила своју функцију и да је као једна од установа културе заузела водеће место у културном животу Ћуприје.

